

Hoeksch Lyceum

Toetsbeleid

Schooljaar 2017-2018

Voorstel inzake toetsing

Schooljaar 2016-2017

Naam document:	Status:	Versie:
Toetsbeleid 2017-2018		juni 2017 vs 4
Naam eigenaar/verantwoordelijke:	MTHL	
(wijzigingen verwerken door) Beheerder:	Laatste wijzigingsdatum:	Archiveren bij:
MTH		Directiesecretariaat en ELO
Indien van toepassing:		
Goedgekeurd door het MTHL		
Goedgekeurd door directie:	d.d.	
(P)MR		
Naar (P)MR ter instemming		
Kopieën na goedkeuring aan:	Verspreidingsdatum:	Opmerking(en):

Inhoudsopgave:

Integraal toetsbeleid Hoeksch Lyceum	Blz. 5
Toetsbeleid onderbouw	Blz. 11
Toetsbeleid bovenbouw	Blz. 15
Bronnenlijst	Blz. 22

Integraal toetsbeleid Hoeksch Lyceum

Begripsbepaling

Integraal toetsbeleid bestaat uit een samenhangend stelsel van kwaliteitszorg, waarin maatregelen en voorzieningen zijn getroffen om de kwaliteit van toetsing en examinering te bewaken en te bevorderen. (Onderwijsinspectie, 2006)

- Toetsen

Onder toetsen wordt verstaan: alle manieren om systematisch informatie te verzamelen over iemands kennis, vaardigheden, inzicht, attitude, en daar een oordeel of waardering over uit te spreken. (*Onderwijsinspectie, 2006*)

Toetsen beogen kennis, vaardigheden, competenties te meten die door studie en/of onderwijs op een vakgebied zijn verworven. Toetsen vervullen verschillende functies, soms tegelijkertijd: zij zijn summatief (selectief) of formatief (diagnostisch of sturend). Er zijn tal van toetsvormen variërend van gesloten tot open. (*Onderwijsinspectie, 2006*)

Het nagaan van de vorderingen van leerlingen is een vanzelfsprekende zaak in het onderwijs. Toetsen zijn daarvoor het aangewezen middel. Ze bieden -als het goed is- nuttige informatie die op allerlei manieren gebruikt kan worden. We onderscheiden:

- Selectie

Wie kent zijn/haar lesje en mag door, wie moet eerst nog wat bijspijkeren. Eindexamens zijn te beschouwen als selectieve toetsen. De kandidaten moeten een bepaalde prestatie leveren. Wie dat haalt is geslaagd. Selectieve toetsen vinden gewoonlijk na afloop van het onderwijs plaats. Van diagnostische toetsen heb je meer profijt 'tijdens de rit'. Ook de overgangsrapporten zijn het resultaat van allerlei toetsen en fungeren als selectiemiddel.

- Prognose

Toetsen kunnen gebruikt worden als geschiktheids-test: een peiling voor de toekomst. Bijvoorbeeld: wat kan een leerling het beste doen na de brugklas: vmbo, mavo, havo of vwo. Bij goede prognostische toetsen telt niet de leerstof zelf, maar de manier waarop je daar mee om kunt gaan.

- Diagnose

Dit is een vorm van evaluatie. Wat valt er te zeggen over het gegeven onderwijs. Was dit succesvol? Waar zitten hiaten? Hoe kunnen leerlingen met onvoldoende resultaten het beste verder worden geholpen. Bij diagnostisch gebruik van toetsen wordt de docent ook 'gewogen'. De cijfers bij rapportvergaderingen zijn het resultaat van allerlei toetsmomenten. Uit onderzoek blijkt dat docenten rapportcijfers op verschillende manieren hanteren. Het kan een selectiecijfer zijn (bijvoorbeeld: de leerling heeft (on)voldoende gepresteerd), maar ook een prognosecijfer (bijvoorbeeld: de verwachting is dat het in de komende tijd beter (slechter) zal gaan, dus staat er een (on)voldoende). (*Stichting Leerplan Ontwikkeling, 2003*)

Kwaliteitseisen:

Toetsen moeten voldoen aan de volgende kwaliteitseisen:

- valide;
- betrouwbaar;
- transparant;
- efficiënt.
-

-Validiteit

Toetsen zijn valide als zij ook werkelijk meten wat zij beogen te meten.

Kwaliteitseisen:

1. Er is een relatie tussen leerdoelen/competenties, toetsinhoud en toetsvorm, vastgelegd in bijvoorbeeld een toetsmatrijs.
2. De moeilijkheidsgraad van de toets is in overeenstemming met het niveau van de opleiding/ het programmaonderdeel.
3. Er is een variëteit aan toetsvormen, passend bij de verschillende leerdoelen van het programma.

-Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid is de mate waarin men staat kan maken op meetresultaten, dat wil zeggen de mate waarin de scores consistent, nauwkeurig en reproduceerbaar zijn.

Kwaliteitseisen:

1. Criteria voor beoordeling zijn geëxpliciteerd in een beoordelingsmodel.
2. Beoordelingscriteria zijn afgeleid van leerdoelen.
3. Bij open toetsen zoals een open vragen toets of een scriptie, wordt het werk door meer dan één beoordelaar beoordeeld.
(*in de ideale situatie.*)

-Efficiëntie

De middelen toetsing verkregen informatie weegt op tegen de benodigde investering, vooral qua tijd.

Kwaliteitseisen:

1. Toetsen worden verspreid over het jaar aangeboden.
2. Er is een evenwichtig aanbod aan herkansingen.
3. Toetstijd en onderwijstijd zijn in evenwicht.
4. De toetsopdrachten zijn helder, kort en bondig geformuleerd.
5. In voorkomende gevallen wordt de wijze van toetsen aangepast aan de condities van de leerling.

-Transparantie

Het is betrokkenen duidelijk welke doelen de toets beoogt te meten, welke wijze getoetst wordt en hoe de prestaties worden beoordeeld.

Kwaliteitseisen:

1. Leerlingen zijn op de hoogte van de leerdoelen die de toets beoogt te meten.
2. leerlingen zijn op de hoogte van de vorm en de omvang van de toets en weten hoeveel tijd beschikbaar is.
3. Leerlingen weten op welke aspecten zij beoordeeld worden en welke norm gehanteerd wordt.
4. Leerlingen krijgen feedback over inhoud en resultaat van de toets. Daarvoor wordt een termijn gesteld.

Bij de kwaliteit van toetsing maken wij een onderscheid tussen de kwaliteit van de toetsen zelf en de kwaliteitsborging van de toetsen. De kwaliteit van toetsen wordt vastgesteld door te onderzoeken of zij aan bovenstaande kwaliteitseisen voldoen. Daarnaast zijn procedures en richtlijnen nodig voor de kwaliteitsborging van toetsen.

(Onderwijsinspectie, 2006)

De volgende tabel geeft een opsomming en samenvatting van criteria die van belang zijn bij het ontwerpen van een toets.

Inhoudsvaliditeit	Dekt de toets de behandelde leerstof, zijn de vragen evenwichtig over de gehele stof verdeeld?
Begripsvaliditeit	Past de toets bij de gestelde onderwijsdoelen? Een toets waarmee men inzicht wil toetsen moet dus geen vragen bevatten waarmee alleen een beroep wordt gedaan op het geheugen en omgekeerd.
Objectiviteit	Er moet geen discussie zijn over de juiste antwoorden. Deskundigen moeten het daarover met elkaar eens zijn.
Specificiteit	Is een vraag met alleen het gezonde verstand op te lossen, dan deugt de vraag of de toets niet. Er moet verschil zijn tussen de scores van iemand die over het desbetreffende onderwerp onderwijs heeft genoten en iemand die dat niet heeft. Hoe groter dat verschil, des te specifiek is de toets.
Moeilijkheid	De moeilijkheidsgraad van de toets moet passen bij het niveau van de leerlingen. Een te moeilijke of te makkelijke toets geeft geen betrouwbare informatie
Discriminerend vermogen	De mate waarin een toets onderscheid maakt tussen goede en slechte leerlingen noemt men het discriminerend vermogen. Dit hangt ook af van de moeilijkheid van de vragen. Weinig discriminatie treedt op bij zeer moeilijke of zeer makkelijke vragen.
Betrouwbaarheid	Het toeval mag geen invloed hebben op de toetsresultaten. De lengte van de toets heeft invloed op de betrouwbaarheid. Bij meerkeuzetoetsen met weinig vragen kan het toeval (raden) een rol spelen.
Beschikbare tijd	Voor de leerlingen moet er voldoende tijd zijn om de vragen te beantwoorden. Stress door tijdgebrek vervuult de resultaten.
Efficiëntie	Het maken van goede toetsen is tijdrovend. Is de geïnvesteerde tijd (en geld) in het maken van de toets de moeite waard?

(slo.nl)

Kwaliteitsborging toetsen

Kwaliteitsborging betreft, naast een adequaat toetsbeleid, procedures om na te gaan of dat beleid naar behoren wordt uitgevoerd. Kwaliteitsborging van toetsing en examinering maakt deel uit van de kwaliteitscyclus van de scholengemeenschap.

Opbouw toetsen

R = Reproductie

Vragen op reproductieniveau zijn vragen waarbij de leerling zelf niets wezenlijks toe hoeft te voegen aan datgene wat hij geleerd heeft. Met deze vragen kan inzichtelijk gemaakt worden of de leerling de geleerde stof kan reproduceren.

T1 = Toepassingsgericht 1

Bij vragen en opdrachten op het niveau van toepassing 1 moet een leerling dat wat hij geleerd heeft kunnen toepassen in situaties die hij al geoefend heeft of in situaties die daar sterk op lijken. Op deze manier kan gekeken worden of de leerling de aangeleerde kennis – dat wil zeggen begrippen en stappenplannen – in deze situaties goed kan toepassen.

T2 = Toepassingsgericht 2

Vragen op het niveau van toepassing 2 gaan een stapje verder dan vragen op het niveau van toepassing 1. De leerling moet op dit niveau in nieuwe situaties of contexten zelf kunnen bepalen welke (onderdelen van) stappenplannen of methodes hij moet gebruiken. Hij moet combinaties maken en verbanden leggen.

I = Inzicht

De leerling krijgt geen methode, context of situatie aangeboden, maar alleen een vraagstuk. Hij moet zelf bepalen hoe hij het gaat aanpakken. De leerling heeft alleen de leerstof tot zijn beschikking om de vraag op te lossen. Hij laat zien dat hij vanuit verschillende, ook nieuwe, perspectieven kan denken

Toetsvormen

- **Repetitie:** een repetitie is een schriftelijke toetsing van een afgeronde hoeveelheid lesstof. Van te voren moet duidelijk zijn welk deel van de leerstof de leerling moet beheersen en in welke vorm de repetitie gegeven wordt.
- **Overhoring:** een toets over de lesstof van een les of enkele lessen: een schriftelijke overhoring toetst collectief, een mondelinge overhoring het werk van één of meer leerlingen.
- **Voortgangstoets:** een gestandaardiseerde toets die per periode wordt afgenomen en tot stand is gekomen in onderling overleg tussen onderbouw- en bovenbouwdocenten. De normering heeft vooraf plaatsgevonden en becijfering is op twee niveaus.
- **Diagnostische toets:** is uitsluitend bedoeld om de leerling en de docent inzicht te geven in hoeverre de leerling de lesstof begrepen en geleerd heeft. De diagnostische toets kan ook onverwacht gehouden worden. Van diagnostische toetsen wordt de beoordeling niet meegeteld voor het resultatenoverzicht.

Vaardigheidstoetsen

- **Luistertoetsen:** toets waarbij de leerlingen tijdens of na het beluisteren van geluids- en/of videomateriaal schriftelijke vragen beantwoorden.
- **Leestoetsen:** toets waarbij tekstbegrip getoetst wordt.
- **Practicumtoets:** practicum, waarbij de leerlingen tijdens en/of aansluitend op het practicum de schriftelijke uitwerkingen maken (bijvoorbeeld invullen van een verslagformulier, maken van een meetrapport, grafiek, enz.) en ter beoordeling inleveren.

Overige werkvormen/praktische opdrachten die een beoordeling opleveren:

- **Werkstuk:** een geschreven tekst van meerdere pagina's die op basis van eigen onderzoek van één of meerdere leerlingen tot stand is gekomen.
- **Verslag:** een geschreven tekst waarin verslag wordt gedaan over door de leerling uitgevoerde activiteiten en/of het invullen van een verslagformulier.
- **Schrijfdossier** een door de leerling bij te houden map met daarin schrijfoopdrachten en hun uitwerkingen.
- **Literaturofficer** een door de leerling bij te houden map met daarin literaire opdrachten en hun uitwerkingen
- **Practicum:** praktisch onderzoek door leerlingen onder begeleiding van een docent en/of TOA (technisch onderwijs assistent) in het kader van natuurwetenschappelijk onderwijs al dan niet in combinatie met een verslag.
- **Presentatie:** een mondelinge voordracht of mediapresentatie

Programma van Toetsing onderbouw:

Het Programma van Toetsing Onderbouw is een schriftelijke vastlegging van het door de leerling af te leggen toetsen en te verrichten opdrachten per vak per leerjaar alle in het kader van de doorstroom naar een volgend leerjaar.

Onderdelen van het Programma van Toetsing en Afsluiting bovenbouw:

Het Programma van Toetsing en Afsluiting is een schriftelijke vastlegging van alle in het kader van de opbouw van het examendossier door de leerling af te leggen toetsen en te verrichten opdrachten.

Eindexamen: hieronder wordt het Centraal Examen (CE) en het Schoolexamen (SE) *gezamenlijk* verstaan. Onder eindexamen wordt in de protocollen en checklisten dus meestal alleen Centraal Examen verstaan.

Schoolexametoets: een schriftelijke of mondelinge toets die meetelt in de vaststelling van het eindcijfer Schoolexamen.

Praktische Opdracht: een onderzoeksopdracht die meetelt in de vaststelling van het eindcijfer Schoolexamen.

Handelingsdeel: bestaat uit opdrachten voor de leerling waaraan geen cijfers worden toegekend. De docent stelt vast of de opdrachten binnen het handelingsdeel naar behoren zijn uitgevoerd. Het voldoen aan de handelingsdelen is bij een aantal vakken een voorwaarde voor deelname aan de SE-toetsen of deelname aan het Centraal Examen!

Sectorwerkstuk / profielwerkstuk: een uit te voeren grote praktische onderzoeksopdracht, waarbij één of meer vakken betrokken zijn. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer. Het sectorwerkstuk moet minimaal voldoende zijn.

Schriftelijke Centraal Examen: wordt onder verantwoordelijkheid van de Minister afgenomen in de periode april t/m juni. Aan het CE mag pas deelgenomen worden nadat het SE is afgerond. Het centraal examen is een landelijk examen en voor alle scholen gelijk. Het maakt samen met het schoolexamen deel uit van het eindexamen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (Vwo), hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo), middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (Mavo) en de algemene vakken in het voorbereidend beroepsonderwijs.

Portfolio

Een doelgerichte verzameling van werkstukken en reflecties daarover, door de leerling zelf samengesteld, gedurende een bepaalde tijdsperiode.

Toetscommissie

De toetscommissie controleert de kwaliteit van de uitvoering van de toetsing, zowel ten aanzien van inhoud en niveau, als ten aanzien van logistiek en organisatie.

Gevraagd en/of ongevraagd brengt ze hierover - minimaal éénmaal per jaar - adviezen uit aan de leerwegteams en examencommissie van de leerwegen.

Daarnaast treedt de toetscommissie op bij geschillen tussen leerling en docent.

Bij haar controle van de uitvoering, logistiek en organisatie van toetsing hanteert de commissie o.a. de volgende ijkpunten:

- Inhoud en niveau van de toetsen en examens zijn conform het vastgestelde beleid.
- Zaken als volgorde, tijdvakken en frequentie van de toetsen, aantal herkansingen vinden plaats volgens het toetsbeleid.
- Organisatie van tijdstip, locatie, surveillance, praktische gang van zaken tijdens de toets e.d. worden uitgevoerd conform het vastgestelde beleid.
- Afwijkingen van het vastgestelde beleid vinden plaats volgens de afgesproken procedures.

Bij haar controle op de inhoud en vormgeving van de toetsen hanteert de commissie o.a. de volgende ijkpunten:

- Door middel van de toets wordt nagegaan of de leerling de leerdoelen heeft bereikt.
- Voor de toets zijn eenduidige, waarneembare en toetsbare beoordelingcriteria geformuleerd.
- De opdrachten (de toetsvragen) zijn eenduidig geformuleerd.

De commissie formuleert op basis van gegevens adviezen tot verbeteringsmaatregelen aan de directie en de kwaliteitsgroep.

De toetscommissie bestaat in schooljaar 2017-2018 uit de volgende personen:

Dhr. P. Gijben

Dhr. M. Hachmang

**Toetsbeleid onderbouw:
 klas 1-, 2-, 3-Havo/Vwo en klas 1 en 2 Mavo Hoeksch Lyceum**

Aantal toetsen per vak

Een jaar is opgedeeld in drie perioden:

- augustus- november
- december – maart
- april – juli

Het aantal repetities en schriftelijke overhoringen, waarvan de beoordeling meetelt voor het rapportcijfer is per periode per vak minimaal 2 en maximaal 6. Het aantal toetsen is per sectie per leerjaar en niveau gelijk. Het aantal diagnostische toetsen is niet gemaximaliseerd.

Indien in de loop van het jaar om wat voor oorzaak dan ook mocht blijken dat in een klas het vooraf overeengekomen aantal toetsen niet toereikend is, bespreekt een docent dit probleem eerst binnen de sectie. Indien ook de sectie van mening is dat er een aanpassing op het toetsprogramma moet komen, neemt de sectie contact op met de teamleider van de leerweg.

Per periode en per sectie is er maximaal 1 werkstuk dat de leerling moet maken. De normering van het werkstuk wordt vooraf bekend gemaakt. De weging is maximaal 2.

	Aug –nov.			Dec. – mrt.			April – juli		
Soort toets	REP.	S.O.	V.T./P.O.*	REP.	S.O.	V.T. / P.O.	REP.	S.O.	V.T./P.O.
weging	2/3	1	1/2	2/3	1	1/2	2/3	1	1/2

*vt = vaardigheidstoets

Totstandkoming van de toetsen

Voor alle toetsen waarvan de beoordeling meetelt voor het rapportcijfer geldt, dat de toets niet alleen per klas, maar per leerjaar per leerweg wordt afgenomen en opgenomen is in het PTO. Alle klassen in hetzelfde leerjaar van een leerweg krijgen gelijkwaardige toetsen, waardoor de gemiddelde cijfers vergelijkbaar zijn¹.

Alle docenten die lesgeven aan een leerjaar van een bepaalde leerweg zijn betrokken bij en medeverantwoordelijk voor de toets, het correctiemodel en de normering. Voor het geval dat er in een leerjaar in een bepaald vak slechts één docent van een sectie lesgeeft, legt de betrokken docent de toets voor aan een sectiegenoot. Het correctiemodel evenals de

¹ *Dit is slechts theoretisch, daar zelfs gestandaardiseerde toetsen met open vragen verschillende beoordelingen kunnen opleveren, indien nagekeken door verschillende docenten, zoals de puntentotalen van de verschillende docenten bij het nakijken van hetzelfde centraal schriftelijk examenwerk laten zien.

puntenverdeling moeten van te voren vastgesteld zijn. De normering in grote lijnen ook. Voor elke toets zijn dus altijd (tenminste) twee docenten verantwoordelijk, mits een sectie uit meer dan 1 docent bestaat.

Indien een werkstuk meetelt voor een rapportcijfer, dan dient van te voren bekend te zijn aan welke normen het moet voldoen, wanneer het gereed moet zijn en welke sancties er staan op het te laat of niet inleveren ervan. Verwante vakken normeren op overeenkomstige wijze (taal- en rekenfouten). Afspraken hierover worden binnen de secties en de vakgroepen gemaakt.

Elke sectie stelt een toetsarchief samen, waarin van elke toets een digitaal als een schriftelijk exemplaar met correctiemodel en normering wordt bewaard.

Toetsplanning

Repetities worden door de docent ingevoerd in een toetsenrooster bij Magister.

Bij het opstellen van het toetsenrooster wordt uitgegaan van de volgende afspraak:

In de onderbouw wordt slechts één repetitie per dag opgegeven.² Centrale coördinatie is hierbij noodzakelijk.

Een repetitie kan slechts meetellen voor het rapportcijfer als deze op tijd in het toetsenrooster is aangegeven.

Lay-out

De vragen van de toets moeten altijd leesbaar en duidelijk opgesteld zijn. Voor dyslectische leerlingen dienen de teksten aangeleverd te worden conform de dyslexiekaart van de leerling.

Inhalen van toetsen

Een gemiste repetitie wordt door de leerling altijd ingehaald. Voor overige toetsen bepaalt de docent de noodzaak van inhalen. Echter een leerling heeft altijd het recht een gemiste toets in te halen, mits een geldige reden voor afwezigheid.

Er is een standaardformulier voor de TIM-uren (Toets Inhaal Moment).

Deze zgn. **inhaalovereenkomst** bestaat uit 2 delen:

- deel 1 houdt de leerling om de afspraak niet te vergeten
- deel 2 bevestigt de docent op de in te halen toets.

Afspraken:

- bij ziekte van de leerling schuift de toets automatisch door naar het volgende inhaalmoment
- bij een geldige reden voor afwezigheid van de leerling, meldt hij/zij dit van te voren, d.m.v. een ondertekend briefje van de ouders, in ruimte 100 of 200 bij de teamassistent. (ziek naar huis zonder afmelding is : *zonder geldige reden afwezig!*)
- indien een leerling zonder vooraf bekend gemaakte geldige reden afwezig is, krijgt voor de gemiste toets direct het cijfer 1 toegekend.

Procedure:

De leerling meldt zich binnen een week bij de docent om een afspraak te maken voor het inhalen van de toets. De gemiste toets moet voor het einde van de betrokken periode

² Geldt niet voor inhaaltoetsen en tijdens de toetsweek.

ingehaald zijn, mits haalbaar gezien de tijd. Zolang de toets niet gemaakt is, heeft de docent “inhalen” in Magister genoteerd.

Het is de leerling toegestaan voor deze inhaaltoets een herkansingsmogelijkheid te benutten.

Herkansingen

Iedere leerling in de onderbouw heeft elke periode (drie perioden per schooljaar) automatisch recht op één herkansing.

Een leerling kan per periode een extra herkansing verdienen onder de voorwaarde dat er in Magister in een rapportperiode 10 of minder opmerkingen m.b.t. niet gemaakt huiswerk (HV) of schoolspullen niet in orde (BV) vermeld staan.

Let op!:

Het aantal opmerkingen m.b.t. niet gemaakt huiswerk (HV) of schoolspullen die niet in orde zijn (BV) geldt voor alle vakken bij elkaar, niet alleen voor die vakken die de leerling zou willen herkansen.

Aan het eind van elke periode is er dus de mogelijkheid één repetitie van twee vakken, waarvoor de leerling een onvoldoende (lager dan 5,5) heeft gehaald, te herkansen. De toets wordt twee weken voor de vaststelling van de tussen- of eindrapportage afgenomen op een herkansingsdag, die verder toetsvrij is. De herkansingen vinden plaats tijdens de schooltijden.

Per periode heeft een leerling dus twee herkansingsmogelijkheden. Indien de leerling een werkstuk of andere werkvorm niet op tijd heeft ingeleverd, dan vervalt per werkstuk/ werkvorm een herkansingsmogelijkheid. Het werkstuk moet alsnog ingeleverd worden op maandag in de herkansingsweek.

De desbetreffende docent maakt vooraf een notitie in Magister. De mentor regelt de herkansingen voor de klas m.b.v. standaardformulieren.

Verlenging in verband met beperkingen die door de wet erkend worden en recht geven op verlenging bij de examens

Leerlingen met een faciliteitenpas (gegeven op basis van een deskundigenverklaring door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog opgesteld) kunnen bij een toets van één lesuur minimaal 10 minuten verlenging krijgen. Bij twee- of drie-uurs toetsen is de verlenging ten hoogste 30 minuten.

Afspraken / regels

- Bij het geven van cijfers voor toetsen wordt een schaal van 1 t/m 10 gehanteerd.
- Er kunnen geen onverwachte toetsen worden gegeven voor een cijfer; uiteraard wel diagnostische toetsen

- Voor mondelinge overhoringen gelden dezelfde voorwaarden als voor schriftelijke overhoringen . Een mondelinge overhoring die meetelt voor het rapportcijfer moet vooraf opgegeven worden en behoort tot de maximaal zes toetsen die meetellen voor het rapportcijfer in een bepaalde periode.
Mondelinge overhoringen kunnen onbeperkt diagnostisch worden ingezet.
- Een repetitie wordt tenminste vijf schooldagen van tevoren opgegeven.
- Een leerling mag slechts één repetitie per schooldag krijgen. Per schooldag niet meer dan twee schriftelijke toetsen, die meetellen voor het rapportcijfer. Van deze regel kan worden afgeweken indien roosterwijziging dit noodzakelijk maakt (bijv. lesuitval).
In dit geval geldt een maximum van twee repetities.
- De docent moet de uitslag van een repetitie of schriftelijke overhoring binnen tien schooldagen bekend maken.
- De docent is verplicht de cijfers van een toets binnen 2 schooldagen na het vaststellen van de cijfers, in het digitale systeem in te voeren.
- De toets moet klassikaal worden besproken direct nadat alle leerlingen de toets hebben gemaakt.
- Een leerling heeft het recht van inzage in een gemaakte toets. De normen van de beoordeling van een toets wordt door de docent medegedeeld en zo nodig toegelicht.
- Een repetitie of overhoring die voortbouwt op een vorige repetitie of overhoring kan slechts worden afgenomen als de vorige repetitie of overhoring is besproken en de cijfers bekend zijn.
- Van een bijzondere opdracht, die meetelt voor de beoordeling, dient van te voren duidelijk te zijn aan welke normen deze opdracht moet voldoen, wanneer de opdracht voltooid moet zijn en wat de sanctie is bij niet of te laat inleveren.

Geschillen

- Wie het niet eens is met de beoordeling van een toets, kan bezwaar aantekenen bij de docent.
- Is de reactie van de docent niet bevredigend, dan beslist de teamleider.
- Is de leerling of docent het niet eens met de beslissing van de teamleider, dan kan het geschil voorgelegd worden aan de toetscommissie.
- De leerling die met een voor de docent of teamleider aanvaardbare reden niet heeft deelgenomen aan een toets heeft het recht, indien de docent hem/haar daartoe niet verplicht, alsnog de toets af te leggen, mits de leerling dit binnen een week na eerste afname van de toets, meedeelt aan de docent. Uitgezonderd bijzondere omstandigheden.
- De sanctie bij het op heterdaad betrappt worden op welke vorm van fraude dan ook:
 - a. In eerste instantie is het aan de docent om hier per situatie op gepaste wijze mee om te gaan.
 - b. Andere optie: ongeldig verklaren van het gemaakte werk en eventueel in overleg met de mentor van de betrokken leerling een passende oplossing zoeken.
 - c. Indien a of b niet tot een oplossing leidt, voorleggen aan toetscommissie.

Tussen- en Eindrapportage

1. Een rapport geeft de leerling een overzicht van zijn prestaties voor alle vakken over een bepaalde periode. Het rapport dient opnieuw ingeleverd te worden bij de mentor, ondertekend door één van de ouders.

2. De leerlingen hebben er recht op bij aanvang van het schooljaar inzicht te krijgen in de wijze waarop de cijfers voor een rapport tot stand komen.
3. De cijfers op het eindrapport worden voor alle vakken opgesteld op grond van een voortschrijdend gemiddelde van alle behaalde cijfers.
4. Bij de tussenrapportage worden de cijfers afgerond op twee decimalen. Het eindcijfer is een geheel cijfer, waarbij 0,49 of lager naar beneden wordt afgerond en 0,50 of hoger naar boven.

TOETSBELEID BOVENBOUW Hoeksch Lyceum

(3- & 4-Mavo, 4- & 5-Havo, 4,5- & 6-Vwo)

Het toetsbeleid in de bovenbouw is conform het integrale toetsbeleid van het Hoeksch Lyceum.

In principe staat de geschiktheid van de leerweg voor de desbetreffende leerling vast. Rapporten geven aan of de leerling op koers ligt met het oog op het eindexamen. Vastgesteld wordt of er voldoende kennis en vaardigheden in huis zijn om zonder beletsel te slagen voor het eindexamen. Voor vertragingen, achterstand in kennis dient door leerling en docent met medewerking van de mentor, zo snel mogelijk een adequate oplossing gevonden te worden.

Aantal toetsen per vak

Een jaar is opgedeeld in drie perioden:

- augustus- november
- december – maart
- april – juli

Het aantal repetities, schoolexamens en schriftelijke overhoringen, waarvan de beoordeling meetelt voor het rapportcijfer is per periode per vak minimaal 2 en maximaal 6. Uitgezonderd vaardigheidstoetsen, die wel meetellen voor het rapportcijfer, maar waarvoor geen leerwerk noodzakelijk is.

Het aantal toetsen is per sectie per leerjaar en niveau gelijk. Het aantal diagnostische toetsen is niet gemaximaliseerd.

Naast gebruikelijke toetsing, vindt voor een aantal vakken in de voorexamenjaren ook al toetsing plaats die meetelt voor het schoolexamen.

- Het aantal schoolexamens per leerjaar en de weging is opgenomen in het Programma van Toetsing en Afsluiting
- Bij de exacte vakken en zaakvakken moet er naar gestreefd worden om in de voorexamenklassen alleen schoolexamens af te nemen over examenstof die niet getoetst wordt bij het centraal examen.
- Het aantal schoolexamens in de voorexamenklassen per vak is maximaal 3 per leerjaar. Dit geldt niet voor vakken waarbij geen CSE wordt afgenomen.
- Er zijn maximaal 6 schoolexamens per vak in het examenjaar.
- Een schoolexamencijfer is het resultaat van één toets en bestaat niet uit het gemiddelde van meerdere repetities
- Een schoolexamen in de voorexamenjaren telt mee voor het eindrapport en heeft maximaal weging 3.
- De weging van een schoolexamen in het PTA is minimaal 5% en maximaal 35%.

Indien in de loop van het jaar om wat voor oorzaak dan ook mocht blijken dat in een klas het vooraf overeengekomen aantal toetsen niet haalbaar is, bespreekt een docent dit probleem eerst binnen de sectie.

Indien ook de sectie van mening is dat er een aanpassing op het toetsprogramma moet komen, neemt de sectie contact op met de teamleider van de leerweg. (Dit geldt uiteraard niet voor het aantal schoolexamens.)

Per periode en per sectie is er maximaal 1 werkstuk, die meetelt voor het rapport. De normering van het werkstuk en de datum van inlevering wordt vooraf bekend gemaakt. De weging is maximaal 2.

Totstandkoming van de toetsen

Voor alle toetsen waarvan de beoordeling meetelt voor het rapportcijfer geldt, dat de toets niet alleen per klas, maar per leerjaar per leerweg wordt afgenomen. Alle klassen in hetzelfde leerjaar van een leerweg krijgen gelijkwaardige toetsen, waardoor de gemiddelde cijfers vergelijkbaar zijn³.

Alle docenten die lesgeven aan een leerjaar van een bepaalde leerweg zijn betrokken bij en medeverantwoordelijk voor de toets, het correctiemodel en de normering. Voor het geval dat er in een leerjaar in een bepaald vak slechts één docent van een sectie lesgeeft, legt de betrokken docent de toets voor aan een sectiegenoot. Het correctiemodel evenals de puntenverdeling moeten van te voren vastgesteld zijn. De normering in grote lijnen ook. Voor elke toets zijn dus altijd (tenminste) twee docenten verantwoordelijk, mits een sectie uit meer dan 1 docent bestaat.

Indien een werkstuk meetelt voor een rapportcijfer, dan dient van te voren bekend te zijn aan welke normen het moet voldoen, wanneer het gereed moet zijn en welke sancties er staan op het te laat of niet inleveren ervan. Verwante vakken normeren op overeenkomstige wijze (taal- en rekenfouten). Afspraken hierover worden binnen de secties en de vakgroepen gemaakt.

Elke sectie stelt een toetsarchief samen, waarin van elke toets een digitaal als een schriftelijk exemplaar met correctiemodel en normering wordt bewaard.

Toetsplanning

Repetities en schoolexamens worden door de docent ingevoerd in een toetsenrooster. Bij het opstellen van het toetsenrooster wordt uitgegaan van de volgende afspraak: In principe wordt slechts één repetitie of schoolexamen per dag opgegeven.⁴ Het toetsenrooster blokkeert een dag indien er reeds een repetitie of schoolexamen is ingevoerd. Centrale coördinatie is hierbij noodzakelijk.

Een repetitie kan slechts meetellen voor het rapportcijfer als deze op tijd in het toetsenrooster is aangegeven.

Vooraf moet aan de leerling meegedeeld zijn:

- De leerdoelen die de toets meet
- De vorm en de omvang van de toets
- De beschikbare tijd voor de toets

Lay-out

De vragen van de toets moeten altijd leesbaar en duidelijk opgesteld zijn. Voor dyslectische leerlingen dienen de teksten aangeleverd te worden conform de dyslexiekaart van de leerling.

³ *Dit is slechts theoretisch, daar zelfs gestandaardiseerde toetsen met open vragen verschillende beoordelingen kunnen opleveren, indien nagekeken door verschillende docenten, zoals de puntentotalen van de verschillende docenten bij het nakijken van hetzelfde centraal schriftelijk examenwerk laten zien.

⁴ Geldt niet voor inhaaltoetsen en tijdens de toetsweek

Corrigeren en beoordelen van toetsen

Bij repetities en schoolexamens met open vragen, alsmede bij werkstukken streeft de sectie erna om de toetsen door meer dan één beoordelaar te laten beoordelen. Mocht dit niet haalbaar zijn, moet in ieder geval het beoordelingsmodel met de beoordelingscriteria door meerdere docenten zijn vastgesteld.

Bij mondelinge toetsen worden altijd afgenomen in aanwezigheid van een collega.

Inhalen van toetsen

Een gemiste repetitie of schoolexamen wordt door de leerling altijd ingehaald. Voor overige toetsen bepaalt de docent de noodzaak van inhalen. Echter een leerling heeft altijd het recht een gemiste toets in te halen, mits een geldige reden voor afwezigheid.

Er is een standaardformulier voor de TIM-uren (Toets Inhaal Moment).

Deze zgn. **inhaalovereenkomst** bestaat uit 2 delen:

- deel 1 houdt de leerling om de afspraak niet te vergeten
- deel 2 bevestigt de docent op de in te halen toets.

Afspraken:

- bij ziekte van de leerling schuift de toets automatisch door naar het volgende inhaalmoment
- bij een geldige reden voor afwezigheid van de leerling, meldt hij/zij dit van tevoren, d.m.v. een ondertekend briefje van de ouders, in ruimte 100 of 200 bij de teamassistent. (ziek naar huis zonder afmelding is : *zonder geldige reden afwezig!*)
- indien een leerling zonder vooraf bekend gemaakte geldige reden afwezig is, krijgt voor de gemiste toets direct het cijfer 1 toegekend.

Procedure:

De leerling meldt zich binnen een week bij de docent om een afspraak te maken voor het inhalen van de toets. De gemiste toets moet voor het einde van de betrokken periode ingehaald zijn, mits haalbaar gezien de tijd. Zolang de toets niet gemaakt is, heeft de docent “inhalen” in Magister genoteerd.

Het is de leerling toegestaan voor deze toets één van de twee periodieke herkansingsmogelijkheden te benutten.

Herkansingen

Iedere leerling in de bovenbouw-voorexamenklassen heeft elke periode (drie perioden per schooljaar) automatisch recht op één herkansing. Dit kan een schoolexamen of een repetitie zijn.

Een leerling kan per periode een extra herkansing verdienen onder de voorwaarde dat er in Magister in een rapportperiode 10 of minder opmerkingen m.b.t. niet gemaakt huiswerk (HV) of schoolspullen niet in orde (BV) vermeld staan.

Let op!:

- 1) voor elke leerling geldt dat er per schooljaar maximaal drie schoolexamens herkanst mogen worden.
- 2) een schoolexamen mag ongeacht de hoogte van het cijfer herkanst worden. Een repetitie mag alleen herkanst worden als het cijfer lager is dan een 5,5.
- 3) een schoolexamen mag slechts één keer herkanst worden.
- 4) Een schoolexamen kan alleen herkanst worden in de periode waarin de toets is afgenomen.
- 5) het aantal opmerkingen m.b.t. niet gemaakt huiswerk (HV) of schoolspullen die niet in orde zijn (BV) geldt voor alle vakken bij elkaar, niet alleen voor die vakken die de leerling zou willen herkansen.

De toetsen wordt twee weken voor de vaststelling van de tussen- of eindrapportage afgenomen op een herkansingsdag, die verder toetsvrij is. De herkansingen vinden plaats tijdens de schooltijden.

Per periode heeft een leerling dus maximaal twee herkansingsmogelijkheid. Indien de leerling een werkstuk of andere werkvorm niet op tijd heeft ingeleverd, dan vervalt per werkstuk/ werkvorm een herkansingsmogelijkheid. Het werkstuk moet alsnog ingeleverd worden op maandag in de herkansingsweek. (zie ook: inhalen van toetsen)

De desbetreffende docent maakt vooraf een notitie in Magister. De mentor regelt de herkansingen voor de klas m.b.v. standaardformulieren.

Herkansing van een schoolexamen is mogelijk ongeacht het behaalde cijfer.

Er worden door vakken geen herkansingen buiten deze periodes afgenomen. Hiervan kan alleen afgeweken worden door een verzoek in te dienen bij de toetscommissie en de betrokken teamleider.

Voor alle herkansingen geldt: hoogste cijfer telt en vervangt eerder cijfer.

Herkansing schoolexamens

In het examenjaar zijn twee herkansingsmomenten. In de eerste periode (aug. – jan.) is er één herkansingsmogelijkheid. In de tweede periode (febr. – apr.) is er ook één herkansingsmogelijkheid. In de laatste herkansingsperiode is ook nog één extra herkansing mogelijk van een schoolexamen van het desbetreffende schooljaar. Deze herkansing kan ook ingezet worden op een reeds herkanste toets.

In totaal zijn er dus 3 herkansingsmogelijkheden

Verlenging in verband met beperkingen die door de wet erkend worden en recht geven op verlenging bij de examens

Leerlingen met een faciliteitenpas (gegeven op basis van een deskundigenverklaring door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog opgesteld) kunnen bij een toets van één lesuur minimaal 10 minuten verlenging krijgen. Bij twee- of drie-uurs toetsen is de verlenging ten hoogste 30 minuten.

Afspraken / regels

- Bij het geven van cijfers voor toetsen wordt een schaal van 1 t/m 10 gehanteerd.
- Er kunnen geen onverwachte toetsen worden gegeven voor een cijfer; uiteraard wel diagnostische toetsen .
- Een repetitie wordt tenminste vijf schooldagen van tevoren opgegeven.
- Een leerling mag slechts één repetitie per schooldag krijgen. Per schooldag niet meer dan twee schriftelijke toetsen, die meetellen voor het rapportcijfer. Van deze regel kan worden afgeweken indien roosterwijziging dit noodzakelijk maakt (bijv. lesuitval). In dit geval geldt een maximum van twee repetities.
- De docent moet de uitslag van een repetitie of schriftelijke overhoring binnen tien schooldagen bekend maken.
- De docent is verplicht de cijfers van een toets binnen 2 schooldagen na het vaststellen van de cijfers, in het digitale systeem in te voeren.
- De toets moet klassikaal worden besproken direct nadat alle leerlingen de toets hebben gemaakt.
- Een leerling heeft het recht van inzage in een gemaakte toets. De normen van de beoordeling van een toets wordt door de docent medegedeeld en zo nodig toegelicht.
- Een repetitie of overhoring die voortbouwt op een vorige repetitie of overhoring kan slechts worden afgenomen als de vorige repetitie of overhoring is besproken en de cijfers bekend zijn.
- Van een bijzondere opdracht, die meetelt voor de beoordeling, dient van te voren duidelijk te zijn aan welke normen deze opdracht moet voldoen, wanneer de opdracht voltooid moet zijn en wat de sanctie is bij niet of te laat inleveren.

Geschillen

- Wie het niet eens is met de beoordeling van een toets, kan bezwaar aantekenen bij de docent.
- Is de reactie van de docent niet bevredigend, dan beslist de teamleider.
- Is de leerling of docent het niet eens met de beslissing van de teamleider, dan kan het geschil voorgelegd worden aan de toetscommissie.
- De leerling die met een voor de docent of teamleider aanvaardbare reden niet heeft deelgenomen aan een toets heeft het recht alsnog de toets af te leggen, mits de leerling dit binnen een week na eerste afname van de toets, meedeelt aan de docent. Uitgezonderd bijzondere omstandigheden.

- De sanctie bij het op heterdaad betrapt worden op welke vorm van fraude dan ook:
 - a. In eerste instantie is het aan de docent om hier per situatie op gepaste wijze mee om te gaan.
 - b. Andere optie: ongeldig verklaren van het gemaakte werk en eventueel in overleg met de mentor van de betrokken leerling een passende oplossing zoeken.
 - c. Indien a of b niet tot een oplossing leidt, voorleggen aan toetscommissie.

Tussen- en Eindrapportage

1. Een rapport geeft de leerling een overzicht van zijn prestaties voor alle vakken over een bepaalde periode. Het rapport dient opnieuw ingeleverd te worden bij de mentor, ondertekend door één van de ouders.
2. De leerlingen hebben er recht op bij aanvang van het schooljaar inzicht te krijgen in de wijze waarop de cijfers voor een rapport tot stand komen.
3. De cijfers op het eindrapport worden voor alle vakken opgesteld op grond van een voortschrijdend gemiddelde van alle behaalde cijfers.
4. Bij de tussenrapportage worden de cijfers afgerond op twee decimalen. Het eindcijfer is een geheel cijfer, waarbij 0,49 of lager naar beneden wordt afgerond en 0,50 of hoger naar boven.

Bronnenlijst

- Boer, de R.; Buurman, A.; Haaksma, T.; Vloed, van de K.(2004), *Carpoolen of in de file*, CPS, Amersfoort
- Hoebers, T. (2003), *Herkansingen in de tweede fase*, CPS, Amersfoort
- *Kwaliteitsmonitor schoolexamens*, CITO, Arnhem
- Liempt, van P., *Benut ook de capaciteiten van laatbloeiers*, 13-12-2008, NRC
- Mannetje 't J.(2007), *Wanneer is een VO-school excellent*, Universiteit Twente, Twente
- Merten, F. (2007), *Aansluiting of aanfluiting?* , CPS, Amersfoort
- Onderwijsinspectie (2009), *Tafel van toetsing*,
- Schoolmanagers- VO (2004), *Scan kwaliteitszorg*, , Utrecht
- SLO (2003) *Toetsing*
- Toezichtkader PO/VO 2009 versie 13 juli 2009
- Tweede Fase adviespunt, *Zakboek tweede fase*, en Haag, 2007
- VO-raad (2008), *Borging kwaliteit van schoolexamens*
- VO- raad (2009), *Details aanscherping regelingen centraal examens*
- Welling-Slootmaekers, M. (2002), *Dossier Schoolexamen havo/vwo*, , Cito

Overige bronnen van informatie:

- Diverse internetsites, PTA's en schoolgidsen van VO – scholen
- PTA's
- Vakwerkplannen van secties
- Magistergegevens van afgelopen jaren